

Zona de guerra - Alexander Stuart

La perversitat adolescent té cert pedigrí en la literatura d'aquest segle. L'adolescent pervers no és reformista com els Set Secrets, ni tampoc simplement aventurer com Tom Sawyer, ni tan sols entremaliat com William Brown: es rebel·la amb la mateixa gratuïtat amb què el tracta la societat on ha nascut. Rellegits ara, *Els infants terribles* de Jean Cocteau ens semblen d'una ingenuïtat considerable; a l'altre extrem, el Philip de vuit anys que apareix a la *Història del moviment lluminós* de Scott Bradfield resulta excessivament sofisticat. Dins del marc de la versemblança cruel, aquesta novel·la d'Alexander Stuart sembla deutora més aviat de *La taronja mecànica*, d'Anthony Burgess. En tots els casos, el missatge implícit és que l'adolescent reacciona amb força davant una societat malalta (amb més força com més malalta la troba) que el condemna a la socialització.

A *Zona de guerra*, l'autor enganya el lector respecte al tema i al protagonista. Quan els adolescents Tom, Jessie i els seus pares es traslladen de Londres a Devon, tot sembla suggerir que el tema del llibre serà la relació entre centre i perifèria (risc i avorriment, original i còpia, complicació i naturalesa...), però en realitat la zona de guerra esmentada al títol és la família, independentment de l'escenari on es desenvolupi la batalla. Pel que fa al protagonista, el fet que el llibre estigui escrit en primera persona per Tom no té altra conseqüència que una focalització determinada (lúcida i ingènua) de la seva germana Jessie, l'autèntic centre on convergeixen tots els conflictes.

Anthony Burgess va ser pioner a novel·lar l'experiència voluntària i quotidiana del risc com a antídoto per part de joves sensibles per suportar l'avorriment. Si la gran troballa de *La taronja mecànica* va ser presentar en primera persona un partidari de la ultraviolència, la de *Zona de guerra* consisteix a perfilar Jessie a partir del sentiment d'inferioritat, la incomprensió i la barreja d'amor i odi que el seu germà sent per ella. D'aquesta manera, el lector no és conscient en cap moment del que hi ha dins el cap de Jessie, i aquesta indeterminació és la que dóna força al personatge.

Al començament del llibre, Tom s'autoretrata com a noi dur, però s'horroritza sense pal·liatius quan descobreix el que la seva germana és capaç de fer. És aquesta horrorització la que dóna compte de la magnitud de la perversitat indefinible de Jessie. Tom, tanmateix, oscil·la entre l'horror i l'admiració: «Potser Jessie té raó. No hi hauria d'haver cap límit. Potser l'incest és el sexe segur en el món de la sida.» Ella no parla gaire, ja que es mou en el territori de l'acció; Tom, en canvi, transita pel territori del somni i del pensament. És capaç de masturbar-se espiant com la noia de fer feines passa l'aspirador, es creu addicte al dolor (és a dir, a Jessie) i en un moment d'inspiració pensa que amb un ostatge i una pistola seria feliç. Però li costa dur els seus projectes a la pràctica.

La incestuositat multilateral de Jessie té l'efecte de convertir la família en un grup d'estranyes. Després de la visió traumàtica d'una escena eròtica familiar, Tom passa

a anomenar el seu pare com «el Membre». Tot i que algunes de les afirmacions de Tom podrien ser subscrietes tranquil·lament per Kurt Cobain («La ràbia és l'única cosa que em permet sentir-me net»), les peculiars característiques de Jessie dificulten una lectura social o generacional del llibre -cosa que no té per què ser negativa.

Alexander Stuart és un narrador segur, que en cap moment perd el fil del que està explicant. Aconsegueix la distància justa entre l'estil i la credibilitat, malgrat la inclusió d'algunes frases dignes de James Copeland. Dues escenes de *Zona de guerra* es graven amb facilitat a la memòria: l'erotisme implosiu d'un ménage a trois entre els dos germans i una amant de Jessie, i la invasió d'un barbacoa familiar per part d'una colla de Hell's Angels escandalitzats pel comportament de Jessie i el seu pare.